

SODBA RAMŠAK ZOPER REPUBLIKO SLOVENIJO

SVET EVROPE

EVROPSKO SODIŠČE ZA ČLOVEKOVE PRAVICE

TRETJA SEKCIJA

Pritožba št. 33584/02

SODBA

STRASBOURG

15. november 2007

Ta sodba bo postala dokončna pod pogoji iz drugega odstavka 44. člena Konvencije. Mogoče je, da bo na njej opravljena uredniška redakcija.

V zadevi Ramšak zoper Republiko Slovenijo je Evropsko sodišče za človekove pravice (tretja sekcija) v senatu, ki so ga sestavljali:

gospod C. Bîrsan, predsednik senata,

gospod B.M. Zupančič,

gospa E. Fura-Sandström,

gospa A. Gyulumyan

gospod E. Myjer,

gospod David Thór Björgvinsson,

gospa I. Ziemele, sodniki,

in gospod S. Quesada, namestnik sodnega tajnika,

po posvetovanju za zaprtimi vrati 18. oktobra 2007

izreklo naslednjo sodbo, ki je bila sprejeta istega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva je bila sprožena s pritožbo (št. 33584/02) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljevanju: Konvencija) 11. junija 2001 vložil slovenski državlján gospod Jože Ramšak (v nadaljevanju: pritožnik).

2. Pritožnika je zastopala gospa M. K. Verstovšek, odvetnica iz Celja. Slovensko vlado (v nadaljevanju: Vlada) je zastopal njen zastopnik gospod L. Bembič, generalni državni pravobranilec.

3. Pritožnik je na podlagi prvega odstavka 6. člena Konvencije zatrjeval, da je bilo trajanje postopka pred domačimi sodišči, v katerem je bil udeležen kot stranka, predolgo. Navajal je tudi pomanjkanje učinkovitega domačega pravnega sredstva v zvezi s predolгим trajanjem sodnega postopka (13. člen Konvencije).

4. Dne 9. junija 2006 je Sodišče odločilo, da o pritožbi glede dolgega trajanja

postopka in glede pomanjkanja učinkovitih pravnih sredstev v zvezi s tem obvesti Vlado. V skladu s tretjim odstavkom 29. člena Konvencije je odločilo, da hkrati odloči o dopustnosti in utemeljenosti pritožbe.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

5. Pritožnik je bil rojen leta 1961 in živi v Šentrupertu.

6. Dne 25. avgusta 1992 se je pritožnik poškodoval v prometni nesreči.

Povzročitelj nesreče je imel sklenjeno zavarovanje pri zavarovalnici ZT.

7. Dne 14. aprila 1994 je pritožnik vložil tožbo proti ZT pri Temeljnem sodišču v Celju in zahteval plačilo odškodnine v znesku 7.682.864 slovenskih tolarjev (približno 32.000 eurov; v nadaljevanju: EUR) za nastalo škodo.

Dne 28. junija 1994 je za Slovenijo začela veljati Konvencija.

Med 12. oktobrom in 27. decembrom 1994 je pritožnik vložil štiri pripravljalne vloge in dvakrat predlagal, naj sodišče določi datum naroka za glavno obravnavo.

Dne 1. januarja 1995 je bila po reformi slovenskega sodnega sistema zadeva prenesena na Okrožno sodišče v Celju.

Med 2. novembrom 1995 in 28. aprilom 1997 je pritožnik vložil šest pripravljalnih vlog. V tem času je tudi dvakrat predlagal, naj se določi datum naroka za glavno obravnavo.

Opravljen sta bila dva naroka za glavno obravnavo, in sicer 29. novembra 1995 in 9. junija 1997.

Med postopkom je sodišče določilo sodnega izvedenca medicinske stroke.

Na zadnjem od navedenih narokov za glavno obravnavo je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 1. julija 1997.

8. Dne 11. julija 1997 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju. Pritožila se je tudi ZT.

Dne 10. junija 1998 je sodišče delno ugodilo pritožnikovi pritožbi, zavrnilo pritožbo ZT in zadevo v razveljavljenem delu vrnilo sodišču prve stopnje v dopolnitev dokaznega postopka in novo dokazno oceno. Sodba je bila pritožniku vročena 5. oktobra 1998.

9. Dne 30. oktobra oziroma 2. novembra 1998 sta pritožnik oziroma ZT vložila revizijo pri Vrhovnem sodišču.

Dne 28. decembra 1999 je Vrhovno sodišče delno ugodilo reviziji ZT in zavrnilo pritožnikovo revizijo. Sodišče je potrdilo sodbo sodišča druge stopnje v delu, v katerem je bila zadeva vrnjena sodišču prve stopnje. Sodba je bila pritožniku vročena 10. februarja 2000.

10. Med 15. majem in 13. decembrom 2000 je pritožnik pri Okrožnem sodišču v Celju v vrnjenem delu postopka vložil štiri pripravljalne vloge.

Med 5. junijem 2000 in 15. januarjem 2001 so bili opravljeni trije naroki za glavno obravnavo.

Med ponovljenim postopkom je sodišče določilo novega sodnega izvedenca

medicinske stroke.

Na zadnjem od navedenih narokov za glavno obravnavo je sodišče odločilo, da bo sodbo izdalo pisno. Sodba, ki je delno ugodila pritožnikovemu zahtevku, je bila pritožniku vročena 9. aprila 2001.

11. Dne 20. aprila 2001 se je pritožnik pritožil na Višje sodišče v Celju. Zahteval je tudi, naj sodišče prve stopnje popravi sodbo.

Dne 25. aprila 2001 je sodišče popravilo svojo sodbo z dne 15. januarja 2001.

Dne 23. junija 2001 se je pritožnik zoper popravljeno sodbo pritožil na Višje sodišče v Celju. Pritožila se je tudi ZT.

Dne 23. oktobra 2002 je Višje sodišče v Celju zavrnilo pritožbi. Sodba je bila pritožniku vročena 27. novembra 2002.

12. Dne 3. decembra 2002 je pritožnik vložil revizijo pri Vrhovnem sodišču.

Dne 11. novembra 2003 je sodišče zavrnilo pritožnikovo revizijo. Sodba je bila pritožniku vročena 5. decembra 2003.

II. UPOŠTEVNO DOMAČE PRAVO

1. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja

13. Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (Ur. list RS, št. 49/2006) se uporablja od 1. januarja 2007. Po 1. in 2. členu zakona je pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja zagotovljena stranki v sodnem postopku, udeležencu po zakonu, ki ureja nepravdni postopek, in oškodovancu v kazenskem postopku.

14. 25. člen določa naslednjo prehodno določbo v zvezi s pritožbami, ki so že bile vložene na Sodišču:

25. člen - Pravično zadoščenje za škodo, nastalo pred začetkom uporabe tega zakona

»(1) Glede zadeve, v kateri je kršitev pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja že prenehala, pa je stranka pred začetkom uporabe tega zakona že vložila zahtevo za pravično zadoščenje na mednarodno sodišče, Državno pravobranilstvo v štirih mesecih po prejemu zadeve v postopek poravnave od mednarodnega sodišča predlaga stranki poravnavo glede višine pravičnega zadoščenja. Stranka je dolžna Državnemu pravobranilstvu posredovati predlog za poravnavo v dveh mesecih po prejemu predloga Državnega pravobranilstva. Državno pravobranilstvo je dolžno odločiti o predlogu čimprej, najpozneje pa v štirih mesecih. ...

(2) Če predlogu za poravnavo iz prvega odstavka tega člena ni ugodeno ali če Državno pravobranilstvo in stranka ne dosežeta sporazuma v štirih mesecih od vložitve predloga stranke, lahko stranka vložijo tožbo na pristojno sodišče Republike Slovenije po tem zakonu. Stranka lahko vložijo tožbo v šestih mesecih po prejemu odgovora Državnega pravobranilstva, da njenemu predlogu iz prejšnjega odstavka ni ugodeno, oziroma po poteku roka, ki je v prejšnjem odstavku določen za odločitev Državnega pravobranilstva za sklenitev poravnave. Za postopek pred

sodiščem se ne glede na vrsto ali višino zahtevka uporabljajo določbe zakona o pravnem postopku o sporu majhne vrednosti.«

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

15. Pritožnik se je pritožil zaradi nerazumno dolgega trajanja postopka. Skliceval se je na prvi odstavek 6. člena Konvencije, ki določa:

»Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče.«

16. Vsebinsko je pritožnik nadalje navajal, da pravna sredstva, ki so v Sloveniji na voljo glede nerazumno dolgih sodnih postopkov, niso učinkovita. 13. člen Konvencije določa:

»Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to Konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti.«

A. Dopustnost

17. Vlada se je sklicevala na to, da niso bila izčrpana domača pravna sredstva, zlasti po tem, ko se je 1. januarja 2007 začel uporabljati Zakon o varstvu pravice do sojenja brez nepotrebnega odlašanja (v nadaljevanju: zakon iz leta 2006).

18. Pritožnik je tej navedbi oporekal in trdil, da domača pravna sredstva niso učinkovita.

19. Sodišče ugotavlja, da se 25. člen zakona iz leta 2006 izrecno nanaša na postopke pred mednarodnimi sodišči, ki so se začeli pred 1. januarjem 2007, in da zagotavlja določena pravna sredstva v primeru domačih postopkov, ki so že končani. Vendar pa je Sodišče v sodbi v zadevi Grzinčič ugotovilo, da pogoji, predpisani v tem členu, niso izpolnjeni v primeru pritožb, ki se nanašajo na zaključene postopke, o katerih je bila slovenska Vlada obveščena pred 1. januarjem 2007, tako kot je to v obravnavanem primeru (gl. Grzinčič proti Sloveniji, št.

26867/02, odstavek 67, 3. maj 2007).

20. Sodišče zato ugotavlja, da je ta del obravnavane pritožbe podoben relevantnemu delu sodbe v zadevi Grzinčič (navedena zgoraj, odstavek 68), v kateri je Sodišče zavrnilo ugovor Vlade o neizčrpanju notranjih pravnih sredstev, saj je ugotovilo, da pravna sredstva, ki jih je imel pritožnik na voljo, niso bila učinkovita.

21. Sodišče ugotavlja, da Vlada ni predložila nobenih prepričljivih dokazov, zaradi katerih bi moralo Sodišče to zadevo obravnavati drugače od ustaljene sodne prakse.

22. Sodišče nadalje ugotavlja, da pritožba ni očitno neutemeljena v smislu tretjega odstavka 35. člena Konvencije. Prav tako ni nedopustna iz katerih koli drugih razlogov. Zato je pritožbo razglasilo za dopustno.

B. Utemeljenost zadeve

1. Prvi odstavek 6. člena

23. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 28. junija 1994, na dan, ko je za Slovenijo začela veljati Konvencija, in se končalo 5. decembra 2003, na dan, ko je bila pritožniku vročena sodba Vrhovnega sodišča. Trajalo je torej več kot devet let in pet mesecev na treh juridičnih stopnjah sojenja. Zaradi vrnitve zadeve v ponovno obravnavanje so bile odločbe sprejete na šestih stopnjah sojenja.

24. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka ocenjevati glede na okoliščine zadeve in ob upoštevanju naslednjih meril: zapletenosti zadeve, ravnanja pritožnika in vpletenih oblasti ter presoje, kolikšen je bil pomen sporne zadeve za pritožnika (gl. med drugim Frydlender proti Franciji [VS], št. 30979/96, odstavek 43, ESČP 2000-VII).

25. Po proučitvi vsega predloženega gradiva in v skladu s svojo sodno prakso Sodišče ocenjuje, da je bilo trajanje postopka v obravnavani zadevi, zlasti kar zadeva obravnavanje pred sodiščem prve stopnje, predolgo in ni izpolnilo zahteve po sojenju v razumnem roku.

Prišlo je torej do kršitve prvega odstavka 6. člena.

2. 13. člen

26. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen Konvencije zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačimi oblastmi za zatiranje kršitev zahteve po sojenju v razumnem roku iz prvega odstavka 6. člena (gl. Kudła proti Poljski [VS], št. 30210/96, odstavek 156, ESČP 2000-XI). Sodišče ugotavlja, da je ugovore in trditve, ki jih je predložila Vlada, zavrnilo v prejšnjih zadevah (gl. zadevo Grzinčič, navedeno zgoraj) in ne vidi razloga, da bi v obravnavani zadevi prišlo do drugačnega zaključka.

27. Skladno s tem Sodišče meni, da je v obravnavani zadevi prišlo do kršitve 13. člena zaradi pomanjkanja pravnega sredstva v domačem pravu, s katerim bi pritožnik mogel pridobiti odločbo, ki bi potrdila njegovo pravico do sojenja v razumnem roku, kot to določa prvi odstavek 6. člena.

II. UPORABA 41. ČLENA KONVENCije

28. 41. člen Konvencije določa:

»Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve Konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje.«

A. Škoda

29. Pritožnik je zahteval približno 10.000 EUR za nepremoženjsko škodo.

30. Vlada je zahtevku oporekala.

31. Sodišče ocenjuje, da je pritožnik gotovo utrpel nepremoženjsko škodo. Po prostem preudarku mu po tej postavki Sodišče prisoja 5.700 EUR.

B. Stroški

32. Pritožnik je zahteval tudi približno 1.050 EUR za stroške postopka pred Sodiščem.

33. Vlada je zahtevku oporekala po višini.

34. V skladu s sodno prakso Sodišča je pritožnik upravičen do povrnitve stroškov le, če dokaže, da so dejansko nastali, da so bili potrebni in da so razumno visoki. Sodišče ugotavlja, da je pritožnikova odvetnica ena izmed odvetnikov Odvetniške pisarne Verstovšek, ki je vložila približno 850 pritožb, ki so, razen kar se tiče dejstev, praktično enake kot obravnavana. Zato Sodišče v obravnavani zadevi ob upoštevanju podatkov, s katerimi razpolaga, in gornjih meril ocenjuje, da je pritožniku razumno prisoditi znesek 1.000 EUR za postopek pred Sodiščem.

C. Zamudne obresti

35. Sodišče ocenjuje, da je primerno, da se zamudne obresti obračunajo po mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. razglašaja, da je pritožba dopustna;

2. razsoja, da je prišlo do kršitve prvega odstavka 6. člena Konvencije;

3. razsoja, da je prišlo do kršitve 13. člena Konvencije;

4. razsoja,

(a) da mora tožena država pritožniku v treh mesecih od dne, ko postane po drugem odstavku 44. člena Konvencije sodba dokončna, plačati 5.700 EUR (pet tisoč sedemsto eurov) za nepremoženjsko škodo in 1.000 EUR (tisoč eurov) za stroške postopka, zvišano za morebitni davek;

(b) da se po izteku navedenih treh mesecev do plačila obračunajo na navedeni znesek linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, zvišani za tri odstotne točke;

5. zavrne v preostalem delu pritožnikov zahtevek po pravičnem zadoščenju.

Sodba je napisana v angleščini in pisno notificirana 15. novembra 2007 v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Santiago Quesada Corneliu Bîrsan

sodni tajnik predsednik senata